

INAUGURACIÓ DEL NOU MUSEU DE LA VIDA RURAL A L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ

En homenatge a Lluís Carulla i Canals

La inauguració del nou Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí va ser un acte important i emotiu alhora. Important perquè és la inversió més gran que s'ha fet en un equipament cultural a La Ruta del Cister en els vint anys de la seva singladura, i emotiu perquè la figura del seu fundador, el Sr. Lluís Carulla i Canals, va ser-hi present en tot moment.

L'edifici que abans acollia el museu s'ha remodelat de dalt a baix, i a més se n'ha construït un de nova planta amb les més actuals tecnologies museístiques i d'exposició. El projecte el va assumir l'arquitecte Dani Freixes per encàrrec de la Fundació Lluís Carulla, que és qui gestiona el museu.

En els parlaments tots hi van fer referència, però un d'ells, el de la presidenta de la Fundació Lluís Carulla, la Sra. Montserrat Carulla, filla de l'insigne mecenes espluguís, ens va semblar especialment interessant.

És per aquest motiu que ens ha semblat oportú reproduir-lo íntegrament. És un repàs a la vida i a la trajectòria del Sr. Carulla. Una vida i una trajectòria de la qual, tant els espluguins com els qui vivim a La Ruta del Cister, com els catalans en general, ens en podem sentir orgullosos.

Museu de la Vida Rural
Ctra. de Montblanc, 35
43440 L'Espluga de Francolí
Tel. 977 87 05 76
info@museuvidarural.cat
www.museuvidarural.cat

Fotografia: Albert Carreras

Discurs de la senyora Montserrat Carulla, presidenta de la Fundació Lluís Carulla, en motiu de la inauguració del Museu de la Vida Rural el dia 10 d'octubre de 2009.

Honorables senyors consellers, il·lustríssim Sr. Alcalde de l'Espluga de Francolí, il·lustre Sr. Vicepresident de la Diputació de Tarragona, membres del Patronat de la Fundació Lluís Carulla, espluguines i espluguins, senyores i senyors,

Permeteu-me que agraeixi en primer lloc la presència de les autoritats que ens acompanyen i la participació joiosa del poble de l'Espluga de Francolí en aquest acte d'avui.

Aquest és un esdeveniment d'una importància primordial en la història de la nostra Fundació, instituïda pels meus

pares l'any 1972 i que els membres de la segona i la tercera generació de la nostra família ens hem esforçat no tan sols a consolidar, sinó també a projectar cap al futur amb determinació i convicció. Creiem en l'aportació rellevant de la nostra Fundació, com una eina valuosa al servei de la cultura i del país, reconeguda per la Generalitat amb la Creu de Sant Jordi l'any 2003.

Permeteu-me que en aquests mots inicials m'aturi a retre un homenatge al meu pare, Lluís Carulla i Canals, un emprenedor d'un talent, d'un coratge i d'una tenacitat excepcionals, però també un home apassionadament

enamorat de Catalunya i de l'Espluga. I que expressi en nom meu i en el de tots els meus germans el reconeixement al mestratge humà i cívic que en tot moment ha exercit per a nosaltres la nostra mare, Maria Font, que avui és la nostra presidenta d'honor i que enguany assolirà la fita dels seus 90 anys. Que per molts anys, mare, puguem gaudir de la teva presència i del teu guiatge.

L'any 1988 el meu pare veia complert un dels seus anhels més engrescadors: la inauguració d'aquest Museu de la Vida Rural, que tenia com a seu la casa pairal de la nostra família.

Les nostres arrels espluguines vénen de lluny. La meua família va arribar a l'Espluga, de la mà de Francesc Forès, l'any 1725, procedent de Linyola, i va instal·lar una farmàcia als baixos de casa seva al carrer d'en Canós, el que dona a la part de darrere (abans l'antiga façana) de l'edifici antic del Museu. Una descendent de Francesc Forès, Raimunda, es va casar amb Josep Carulla, procedent de Vilamajor, i d'aquesta manera el cognom Carulla va quedar unit a l'Espluga i a la farmàcia familiar.

El meu avi Artur Carulla i Ambrós, nascut l'any 1877, es va casar l'any 1898 amb Montserrat Canals i Nubiola, que havia nascut a Sant Esteve Sesrovires l'any 1879. Van tenir sis fills, incloent-hi el meu pare, que va néixer l'any 1904, quatre anys abans de traslladar la farmàcia del carrer d'en Canós a Can Cabeza i nou anys abans que l'any 1913 es posés en marxa un laboratori d'especialitats farmacèutiques, amb la producció de Vigorina Carulla.

El meu pare es va sentir sempre a prop dels meus avis, Artur Carulla, que va ser, a més d'apotecari, un notable afeccionat a la fotografia i un dels fundadors l'any 1902 de la primera entitat catalanista de la Conca de Barberà, Clam Catalanista, i Montserrat Canals, una dona de qualitats excepcionals, que va tenir una influència decisiva en la formació de la personalitat del meu pare. Jo mateixa sóc

testimoni de la veneració que el meu pare professava a la seva mare, reconeixent-li el suport i l'orientació que tant el van ajudar en moments que per a ell van ser cabdals.

L'Espluga de Francolí va ser per al meu pare la seva primera escola de catalanitat, començant pel seu mestre Vicenç Ferrer, per l'impulsor del cooperativisme català, Josep Maria Rendé, i per l'ambient cultural que es respirava a la rebotiga de la farmàcia, per on, a més d'en Rendé i d'en Josep Maria Cabeza, van passar personalitats tan rellevants com Eduard Toda, Pau Font de Rubinat, Lluís Domènech i Montaner, el cardenal Vidal i Barraquer i fins i tot Francesc Macià.

El compromís i la implicació del meu pare en la vida espluguina té exponents tan primerencs com l'arrencada l'any 1921 de la publicació d'El Francolí, que continua essent avui un referent imprescindible per seguir el batec cívic, cultural i social de l'Espluga. I, malgrat que l'any 1923 se n'anés a viure a Barcelona, va mantenir sempre un profund i persistent lligam amb l'Espluga de Francolí, amb iniciatives com la restauració de l'ermita de la Trinitat, la construcció de la nova custòdia de la parròquia de Sant Miquel, l'homenatge a mossèn Antoni Serret —que l'any 1835 havia rescatat les despulles de Jaume I—, el monument a Josep Maria Rendé, la restauració de l'església nova, la gran obra del Casal —avui feliçment reorientat i amb una empenta renovada—, la Residència Jaume I o aquest Museu de la Vida Rural. L'enyorat mossèn Ramon Muntanyola es referia així al meu pare: "Espluguís fins a la follia, català fins al sacrifici i amic sempre".

Lluís Carulla i Canals sempre havia tingut un decidit interès per l'estudi i la conservació del testimoni del món rural que havia conegut durant la seva infantesa i adolescència espluguines. Era conscient del valor

A dalt, fotografia de Lluís Carulla.
Fotografia: Arxiu del Museu de la Vida Rural.

Calidoscòpi a l'interior del museu.
Fotografia: Jordi Vidal.

Imatge de Lluís Carulla amb la seva esposa, Maria Font. Foto: Arxiu del Museu de la Vida Rural.

extraordinari que tenia un bagatge de costums i d'eines que era fruit d'un preciós i savi llegat cultural de segles. N'és una prova concloent l'esplèndida sèrie de fotografies que ell mateix va fer de persones, feines o indrets, que avui és per a nosaltres un veritable tresor. Però ho és també la impressionant col·lecció d'eines i de tota mena d'objectes que va anar aplegant i que van servir com a punt d'arrencada d'aquest Museu que ara fa un nou i ferm pas endavant. El Museu que va obrir les seves portes l'any 1988 va comptar amb la supervisió d'August Panyella, impulsor del Museu

Moment de l'acte d'inauguració del museu. Fotografia: Jordi Vidal.

Etològic de Barcelona, i amb la labor reeixida de Miquel Castells, Andreu Morta, Josep Tremoleda o l'actual director del Museu, Ramon Rosich. I deixeu-me que esmenti també la contribució artística de Josep Traité, amb les seves meravelloses figures d'etnografia rural, i la de Lluçia Navarro, amb els seus esplèndids murals i esgrafiatos.

L'encert del plantejament inicial del Museu, reflectit en l'acolliment favorable que des d'aleshores ha tingut, ens ha empès, vint anys després, a una aposta clara per l'ampliació de les seves dependències, la incorporació de nous llenguatges expositius i l'actualització del seu discurs, que hem volgut que integrés les reflexions i les aportacions més recents en aquest camp, per fer-ne un museu exponent de la perspectiva i les metodologies expositives del segle XXI.

Alhora que la nostra Fundació empenia la internacionalització de la nostra Editorial Barcino, amb la creació de col·leccions de clàssics catalans traduïts a l'anglès, el castellà o l'alemany, i alhora que instituïem conjuntament amb ESADE l'Observatori dels Valors, que acaba de realitzar la part catalana de l'Enquesta Europea de Valors, entenem que havia arribat el moment de situar el Museu de la Vida Rural com un centre destacat de referència en el seu camp. Per això vam adquirir les finques de Can Carreteret, Can Porta i Can Saumell i vam demanar, en acabat, al prestigiós i brillant arquitecte Dani Freixes, Premi Nacional d'Arquitectura i Espai Públic, que encapçalés ja no tan sols el projecte arquitectònic, sinó també el museogràfic d'aquesta ambiciosa aventura que emprenem i que ara, un cop completada, celebrem gràcies a la labor excel·lent, creativa i d'avantguarda de Dani Freixes i el seu equip, i també de Josep Serra, del constructor espluguí Lluís Garrell i del formidable equip del Museu, que, com sempre, ha demostrat no tan sols una admirable professionalitat, sinó també un compromís entusiasta amb la tasca de la nostra Fundació i amb el futur del Museu. Agraïxo també al pintor Antonio Hervás que ens hagi ofert la seva obra espectacular per a la primera exposició temporal d'aquesta nova etapa.

Un esment a part mereix el suport i les facilitats que en tot moment l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí, amb el seu alcalde, David Rovira, al capdavant, ens han donat a l'hora de tirar endavant aquest gran repte. Gràcies, ben de debò!

El treball que duu a terme la Fundació Lluís Carulla no el fem ni girats d'esquena ni com a alternativa a l'obra de govern de les institucions que ens representen. Ben al contrari, aspirem des de la societat civil a sumar, a fer costat, a complementar l'acció de les administracions. Per això vam voler tenir al corrent d'aquesta iniciativa des del primer moment no tan sols l'Ajuntament de l'Espluga i el Consell Comarcal de la Conca de Barberà, sinó també la Diputació de Tarragona i el Govern de la Generalitat.

I vull deixar aquí constància del nostre reconeixement a les institucions que ens han volgut acompanyar en aquest emblemàtic relleu del Museu. Agraïm i valorem que el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat hagi inclòs el Museu de la Vida Rural dins la Xarxa de Museus d'Etnologia de Catalunya, el suport de l'Institut Català de l'Energia del Departament d'Economia i Finances a l'adopció en el nou edifici de solucions energètiques sostenibles, com la geotèrmia, camp en què som capdavanters en un equipament cultural de titularitat privada, i també l'interès i el recolzament demostrat pel Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, pel Consell Comarcal de la Conca de Barberà i per la Diputació de Tarragona.

Una ocasió tan solemne com aquesta evoca dins meu sentiments ben diversos: la satisfacció de continuar amb un nou impuls l'obra cultural iniciada pels nostres pares, l'agraïment per tot el talent i el lliurament generós de tantes persones que han contribuït a convertir en una impressionant realitat el que fa tres anys era només una il·lusió, i, sobretot, el compromís amb el futur de l'Espluga i de Catalunya que, fent costat a les nostres institucions, sentim la família Carulla i tots els qui portem avui el timó de la nostra Fundació, un compromís que avui adquireix una plasmació magnífica amb el nou Museu de la Vida Rural, del qual ens sentim veritablement orgullosos.

Moltes gràcies! ■

Diferents espais a l'interior del museu. Fotografia: Jordi Vidal.

cambraReus
Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Reus
Boulevard, 2 - 43201 Reus
Tel. 902 33 80 80 - Fax 977 31 73 06
www.cambrareus.org

Territori Cister

Cambra Reus,
promotora de l'economia
d'un territori privilegiat.